

El nom i la cosa

Català, valencià,
l'eterna disputa.
La traducció de
la Constitució europea
a dues versions
lingüístiques idèntiques
i la demanda a la UE
del Govern espanyol
perquè reconega
dos idiomes oficials
que només són un
ha encès els partits
polítics afectats.
L'Espanya plural més
plural que mai davant
el problema fictici
de sempre.

El nom fa la cosa? Aquesta pregunta, que tantes vegades els valencians ens hem fet sobre la irresoluble qüestió de la unitat de la llengua, ha irromput de ple en la política espanyola a recer de la polèmica decisió del Govern estatal de demanar el reconeixement del basc, el gallec, el català i el valencià, per separat, com a llengües oficials de la Unió Europea. I, darrerament, arran de la presentació, també per separat, a la Secretaria General de la UE de dues edicions de la Constitució europea idèntiques i alhora diferents. Idèntiques en la traducció literal i diferents en l'encapçalament. Una és "traducció al valencià", i l'altra, "traducció al català".

Matís o categoria, són moltes les veus disconformes, a totes dues bandes del riu Sénia, que han criticat les mesures del Govern de Zapatero, perquè legítimament, en bona mesura, les posicions dels qui creuen que català i valencià no són la mateixa llengua. Una decisió polèmica que ha actualitzat velles batalles, després que en els últims anys, al País Valencià, principal focus de tensions, s'haguera institucionalitzat una precària *pax* lingüística amb la creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Siga com siga, el ministre d'Afers Estrangers, Miguel Ángel Moratinos, encara deu preguntar-se com és que ell, un reputat diplomàtic amb tants anys de carrera, ha pogut encendre una polèmica tan acarnissada amb un tema diguem-ne menor per a l'opinió d'un ciutadà mitjà de Toledo o Càceres, per posar un exemple. Encara és més, perquè hem de su-

posar que Moratinos, fins i tot, devia estar orgullós de presentar, el setembre passat, la proposta de demanar el reconeixement com a llengües oficials de la UE el gallec, el basc, el català i el valencià. Devia pensar-se que era un pas més en l'objectiu del seu Govern de reconèixer la pluralitat lingüística de l'estat, enfront del tancament numantí de l'anterior Govern del Partit Popular.

Però no va ser així. Resulta que la instància més satisfeta i contenta amb aquesta decisió va ser la Generalitat Valenciana, en mans del Partit Popular. Sense esperar-s'ho, Francesc Camps, el seu president, va rebre un baló d'oxigen inexplicable, en contrast amb el disgust més que evident de la Generalitat de Catalunya. La suposada influència del tripartit en la política espanyola no havia servit de res. Fins i tot es feien passes enrere que ni l'ínclit José María Aznar s'havia atrevit a caminar. Passes que ens recordaven l'anterior Govern socialista, quan va aprovar, per exemple, que a l'ISBN s'introduïra la diferenciació entre català i valencià.

Davant la polèmica, Moratinos va argumentar que el Govern espanyol havia complert amb la legislació vigent. No en va, va recórrer a l'Estatut d'Autonomia del País Valencià, que reconeix el valencià com la denominació oficial de la llengua en qüestió, per justificar que el Govern de Zapatero decidira demanar-ne també l'oficialitat. Un fet, increïble però cert, que va ressuscitar el vell i suat debat nominalista. Una llengua, dues denominacions? Dues denominacions, dues llengües?... El nom fa la cosa?

El passat 4 de novembre, el president espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, va lliurar al secretari general del Consell de la UE, Javier Solana, les traduccions de la Constitució europea a les llengües de l'estat. Quatre exemplars, però tres traduccions.

Moratinos va voler llevar-se les puces del damunt i va emplaçar les dues Generalitats a dialogar, que és com demanar un brindis al Sol. Un impossible, perquè Francesc Camps no té cap intenció de dialogar res sobre la qüestió. Ja ho va anunciar el portaveu del Govern valencià, Esteban González Pons.

D'altra banda, no cal ser un set-ciències per adonar-se que Camps intentarà traure tot el rèdit polític possible de la situació, com és costum en la dreta valenciana. Sap que als socialistes valencians la polèmica els fa nosa, que les dues decisions de Moratinos no han caigut bé al PSPV-PSOE, perquè qüestionen, si més no, la seua tradicional defensa de la unitat de la llengua i els deixa en una mala situació davant de bona part dels interlocutors culturals i educatius del País Valencià.

A més, Camps sap que, amb l'afer Moratinos, té assegurat un as en la mànegua que tant li serveix per a una cosa

com per a la contrària. Tant pot defensar, davant de qui ho vulga escoltar, que català i valencià són una mateixa llengua –i pot posar l'exemple de les traduccions de la Constitució europea, que són idèntiques–, com pot dir que són dues llengües diferents, a qui també ho vulga escoltar, perquè s'han presentat dues versions de la Constitució europea: una de catalana, i l'altra, valenciana.

Traduccions idèntiques i diferenciables. Aquesta és l'equació que de moment invalida qualsevol tipus de diàleg entre Maragall i Camps, com proposava Moratinos. A Camps, electoralment, li interessa mantenir viva la flama d'aquesta polèmica. A Maragall, en canvi, no. Un senyal més que les tornes han canviat en la política espanyola.

Encara no fa una setmana l'expresident Jordi Pujol va reconèixer que, a

canvi que el PP garantira la unitat de la llengua, havia ordenat el suport de CiU a la investidura de José María Aznar com a president del Govern espanyol, l'any 1996. Fins i tot explicava que ho havia pactat en primera instància amb Eduardo Zaplana. El portaveu del PP al Congrés va negar immediatament la major i va manifestar que mai no havia negociat allò que no es podia negociar, en referència a la llengua.

En tot cas, tothom sap que la paraula de Zaplana té el pes que té, ni més ni menys. I EL TEMPS pot confirmar que moltes van ser les converses entre els dos dirigents perquè l'Acadèmia Valenciana de la Llengua fóra una realitat amb la qual es desactivés el conflicte lingüístic. Converses al mas Calbó, a Reus, a mig camí entre Barcelona i València, en les quals Zaplana i Pujol obriren una fràgil *pax* lingüística. En aquell moment, a Madrid manava el PP. A València, també. I Pujol sabia que els

Miguel Ángel Moratinos, ministre espanyol d'Afers Estrangers, va encendre una polemica que segurament no l'ha pogut entendre encara.

seus vots eren indispensables per a l'estabilitat parlamentària.

Ara, en canvi, a Madrid mana el PSOE. A València, el PP. A Catalunya, el tripartit. I Esquerra Republicana sap que els seus vots són necessaris per a la tranquil·litat de Zapatero. Pasqual Maragall ha qualificat de despropòsit l'última decisió de presentar les dues edicions per separat de la Constitució. En un primer moment, va voler llevar-li ferro, però CiU i, sobretot, els seu socis, ERC i Iniciativa, l'empaitaren. I és que plou sobre mullat. En dos mesos, dues decisions polèmiques que el líder d'ERC, Josep-Lluís Carod-Rovira, les

va reduir, la setmana passada, a un certificat de bona voluntat en què el Govern espanyol reconega que el català i el valencià són la mateixa llengua, per garantir el suport d'ERC als pressupostos de l'estat.

El certificat, si s'adjunta al memoràndum que presentarà el Govern espanyol a la Unió Europea, garantirà el debat de pressupostos al mateix Zapatero, però donarà ales al Partit Popular valencià, un partit que sempre ha jugat interessadament i calculadament amb el conflicte. Si no, que li ho diguen a Jordi Pujol, que Zaplana va pactar quan li va interessar, i ara, ho nega. Com el conte de la

lletera. Una història massa vegades contada.

Josep Bargalló, conseller en cap de la Generalitat de Catalunya, va acceptar, arran de la primera polèmica, la possibilitat que la denominació oficial de la llengua fóra català-valencià. La doble denominació que determinades instàncies del País Valencià i també de Catalunya proposen. Una de tantes solucions, però, que de moment queda aparcada mentre l'aritmètica parlamentària i les correlacions polítiques ho permeten. Camps no està disposat a moure fitxa.

Amb la calor de la batalla, molts han oblidat que si el Govern estatal haguera reconegut com a oficials a tot l'estat les llengües que s'hi parlen, no caldria fer cap tipus de tràmit davant d'Europa, com ara, perquè immediatament, en ser llengües oficials d'un estat, ho serien de la UE.

Siga com siga, és un capítol més d'una història de despropòsits que dura massa anys. Un conflicte polític que, sobretot al País Valencià, dificulta el procés de normalització lingüística. Una polèmica que, per moments, ens ha remuntat als anys vuitanta, quan, en el transcurs d'un debat electoral, Vicent González Lizondo va dir, per demostrar que eren llengües diferents, que el valencià feia 5.000 anys que es parlava i, en canvi, el català, no tant. Un adversari li va dir que no era ben bé així. I ell va replicar "què més hi fa, cinc que deu mil anys?". Tot un resum del que va ser una batalla que, per moments, retorna.

Joan Colomer

Cines Babel
Cines Albatros

CINE BABEL
Fra Lluís Colomer, 4 Acc. · València

Melinda y Melinda

de Woody Allen

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS:
4€ De dilluns a dijous
i 4,40€ cap de setmana.
(Cal companyar el justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
4€ de dilluns a dijous

Melinda y Melinda

Escrita y dirigida por WOODY ALLEN